

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
КРИВОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»**

МЕТОДИЧНА РОЗРОБКА

ЗАНЯТТЯ З ТЕМИ:

**«ПОРЯДОК ЗАВАНТАЖЕННЯ ТА ВІДПРАВЛЕННЯ ВАГОНІВ З
ВАНТАЖЕМ»**

Розробник:

Шкляр Вікторія Сергіївна -
викладач спеціальних дисциплін,
спеціаліст вищої категорії

**Кривий Ріг
2024 р.**

Тема: Порядок завантаження та відправлення вагонів з вантажем.

Мета: дидактична: ознайомити студентів з порядком завантаження та відправлення вагонів з вантажем;

розвивальна: розвивати логічне мислення студентів;

виховна: виховувати відповідальне ставлення працівників залізничного транспорту до вантажних перевезень.

Тип заняття: засвоєння нових знань.

Вид заняття: лекція з елементами бесіди.

Міждисциплінарні зв'язки: організація вантажної та комерційної роботи.

Наочність: презентаційний матеріал, кросворд, словник термінів, підручник Мироненко В.К., Габа В.В., Мацюк В.І., Петренко Л.М. Залізничні вантажні перевезення: Навчальний посібник. – Київ: ДЕТУТ, 2015. – 248 с.

Література:

Основна

1. Головань О. О. Міжнародні транспортні перевезення: навчально-методичний посібник для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» / О. О. Головань, Н. М. Коваленко. – Запоріжжя : ЗНУ, 2013. – 80 с.

2. Корнійчук М. П., Липовець Н. В., Шамрай Д. О. Технологія галузі і технічні засоби залізничного транспорту. Ч. 2 (розділи 7 – 14). – підруч. – К. : Дельта, 2008. – 423 с.

3. Організація вантажної і комерційної роботи: підруч. / С. В. Гревцов, В. І. Дідтріх, М. П. Корнійчук та ін. : під заг. ред. С. В. Гревцова і В. І. Ходаківського. Ч. 1. – К. : Видавництво Дельта, 2008. – 376 с.

4. Організація вантажної і комерційної роботи: підруч. / С. В. Гревцов, В. І. Дідтріх, М. П. Корнійчук та ін. : під заг. ред. С. В. Гревцова і В. І. Ходаківського. Ч. 2. – К. : Видавництво Дельта, 2008. – 340 с.

Додаткова

1. Мироненко В.К., Габа В.В., Мацюк В.І., Петренко Л.М. Залізничні вантажні перевезення: Навчальний посібник. – Київ: ДЕТУТ, 2015. – 248 с.
2. Статут публічного акціонерного товариства «Українська залізниця», 2017. – 37 с.

Хід заняття

I. Організація студентів на навчальну діяльність.

- взаємне вітання;
- перевірка присутності студентів в аудиторії;
- мобілізувати студентів до праці;
- активізувати їх увагу;
- створити робочу атмосферу на занятті.

II. Повідомлення теми та завдань заняття.

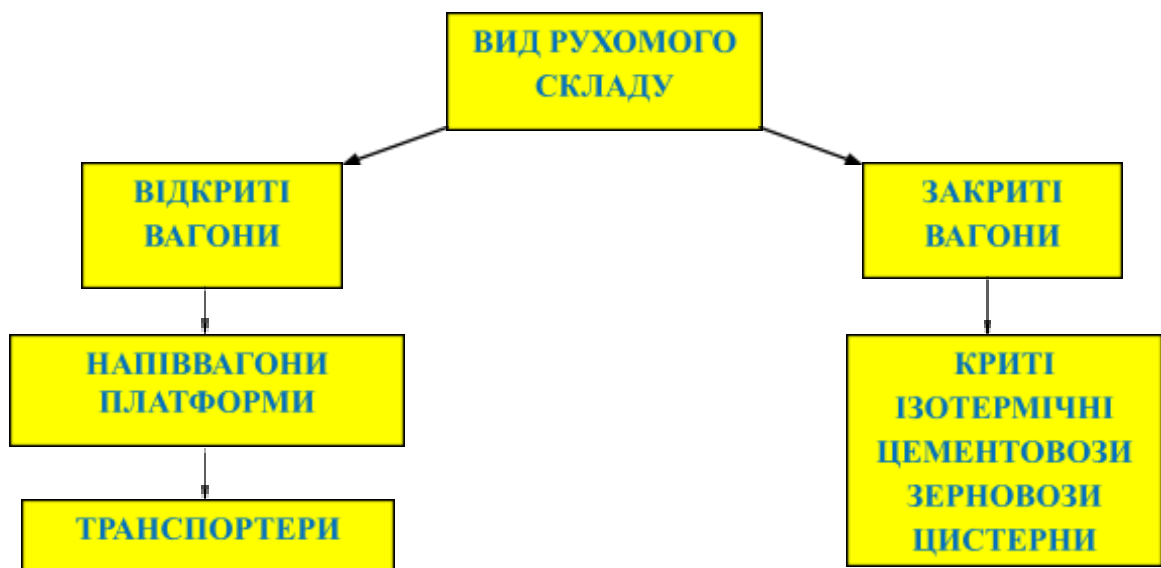
Отже, темою сьогоднішнього заняття є: «Порядок завантаження та відправлення вагонів з вантажем».

Завдання:

- Ознайомитися з порядком завантаження та відправлення вагонів з вантажем.

III. Актуалізація опорних знань студентів.

1. Як підрозділяється рухомий склад залізниць України? (Додаток А)

2. Що таке вантаж?

Вантаж – речі, товари, продукти, матеріали, які призначені для перевезення з допомогою транспортних засобів.

IV. Мотивація навчальної діяльності студентів.

- формування інтересу до обговорюваної теми та розумової активності;
- підготовка до свідомого сприйняття нового матеріалу, стимулювання пізнавального інтересу.

V. Вивчення нового матеріалу.

Завантаження вантажів у вагони (контейнери), а також вивантаження з них здійснюється відправниками та одержувачами.

Залізниця може брати на себе виконання вантажних робіт за договорами з відправниками або одержувачами (стаття 30 Статуту залізниць України).

Залізниця зобов'язана подавати під завантаження справні, придатні для перевезення відповідного вантажу, очищені від залишків вантажу, сміття, реквізиту, а у необхідних випадках – продезінфіковані вагони та контейнери.

Додаткова підготовка вагонів та контейнерів під завантаження вантажів, що потребують особливих умов перевезення та зберігання, може здійснюватися залізницею на підставі договору за рахунок відправника (стаття 31 Статуту залізниць України).

Рухомий склад, що подається під навантаження, повинен відповідати вимогам безпеки руху поїздів і збереження вантажів. Кожний вагон перед подачею під навантаження оглядається в технічному та комерційному відношенні.

Технічне обслуговування вагонів виконують працівники служби вагонного господарства в пунктах підготовки вагонів до перевезення або в пунктах технічного обслуговування (ПТО).

Комерційний огляд вагона здійснюється прийомоздавальником вантажу та агентом відправника. Комерційний стан вагона повинен гарантувати збереження вантажу при перевезенні.

Начальник станції встановлює порядок повідомлення про подачу вагонів. Для цього використовують телефон, факс, електронну пошту.

Відповідно до статті 34 Статуту залізниць України про час подачі вагонів під завантаження, вивантаження засобами відправника, одержувача залізниця зобов'язана повідомити їх не пізніше, ніж за 2 години до подачі. На станції ведеться Книга повідомлень про час подачі вагонів (форма ГУ-2). При використанні вагонів під навантаження з-під вивантаження на під'їзній колії

повідомлення не потрібне. Час подачі та забирання вагонів вказується у пам'ятці про користування вагонами (контейнерами) (форма ГУ-45), яка заповнюється під час подавання або забирання вагонів і контейнерів. Пам'ятка підписується відповідальною особою станції та вантажовласника.

Порядок подачі та забирання вагонів встановлюється договором і може здійснюватися за повідомленням або через установлені інтервали часу.

Термін користування вагонами, що надається залізницею, починається не раніше часу, зазначеного у повідомленні.

У разі подання вагонів без повідомлення початок часу користування вагонами рахується після закінчення передбачених Правилами двох годин.

У разі подання вагонів із запізненням, після часу, зазначеного у повідомленні, час користування рахується з моменту фактичної подачі, якщо запізнення не перевищує двох годин. У разі запізнення понад дві години вагони вважаються поданими без повідомлення.

Відправники та залізниця при навантаженні повинні дотримуватися вимог, що забезпечують безпеку руху поїздів і збереження вантажів, а також раціональне використання вантажопідйомності та місткості вагонів, скорочення їх затримок під вантажними операціями.

Залізниця та відправники повинні керуватися Технічними умовами навантаження та кріплення, правилами перевезень окремих видів вантажів і встановленими термінами навантаження.

У критих вагонах укладають рівномірно, щільно та за необхідності надійно закріплюють, щоб не було зсуву, падіння, навалювання на двері, потертості або пошкодження при перевезенні, а також, щоб забезпечувалося збереження вагона. При цьому більш важкі вантажі повинні укладатися вниз, а більш легкі – зверху. Поверхня укладки повинна бути рівною. Бочкові вантажі після навантаження необхідно підклинювати, щоб вони не розкочувалися. Якщо вантажі не займають усієї площі вагону, то їх необхідно закріпити.

Вантажі, які мають спеціальне маркування, необхідно завантажувати у вагон відповідно до вимог цього маркування і так, щоб його було видно. Вантажні місця, які належать до однієї відправки, необхідно укладати у вагоні разом так, щоб було видно маркування.

У міждверному просторі вантажі укладаються без зазорів, простір загороджується щитами, брусами або дошками товщиною не менше 40 міліметрів, щоб забезпечувалося вільне відкриття дверей і не ближче, ніж 25 сантиметрів від дверей вагону.

Забороняється завантажувати в один вагон такі вантажі, які можуть пошкодити або зіпсувати інші.

Розміщення та кріплення вантажів на відкритому рухомому складі повинно здійснюватися відповідно технічних умов.

Вантаж на відкритому рухомому складі повинен розміщуватися у межах встановленого габариту навантаження.

Вантажі повинні бути закріплені у вагоні надійно, щоб не було зміщення та вантаж не міг розвалитися при поштовхах під час перевезення.

Тарні та штучні вантажі повинні бути складені правильними штабелями та рядами, щоб можна було за необхідності перевірити кількість місць.

Вантажі повинні завантажуватися без перевищення вантажопідйомності вагона. У разі завантаження вагона понад його вантажопідйомність організація, яка проводила навантаження, зобов'язана вивантажити надлишок.

При розміщенні вантажів на рухомому складі візки вагонів повинні бути завантажені рівномірно. Різниця у завантаженні візків вагонів не повинна перевищувати: чотиривісних – 10 т, восьмивісних – 20 т. Водночас необхідно дотримуватися такої умови, щоб навантаження на кожний візок не перевищувало половини вантажопідйомності вагона.

Відправник, що здійснює навантаження та кріплення вантажів, несе відповідальність за недотримання технічних умов, державних стандартів, у тому числі, щодо розмірів та якості реквізитів кріплення, пристроїв і матеріалів, які застосовують для розміщення та кріплення вантажів.

При підготовці вантажу до транспортування відправник зобов'язаний перевірити надійність його кріплення всередині упаковки, міцність тих вузлів і деталей, які будуть сприймати зусилля від кріплення. За потреби вантаж обладнується пристроями для кріплення.

Рухомий склад для перевезення вантажу обирається з урахуванням забезпечення збереження та кращого використання вантажопідйомності вагона.

Щоб забезпечити безпеку руху поїздів і збереження вантажів, передбачені різноманітні способи розміщення та кріплення їх у вагонах.

У всіх випадках вантажі повинні укладатися та кріпитися у вагоні так, щоб не могло виникнути пошкодження їх від зсуву або падіння під час руху поїздів, при маневрах і, особливо, при спуску з гірки.

На використання вантажопідйомності та місткості вагонів впливають:

- об'ємна маса вантажу та спосіб підготовки його до перевезення;
- застосування пристроїв, що збільшують завантажувальний об'єм вагону;
- характер тари та упаковки;

- засоби та умови навантаження.

З метою покращення використання вантажопідйомності та місткості вагонів широко застосовуються методи ущільненого навантаження вагонів.

По закінченню навантаження прийомоздавальник інформує маневрового диспетчера (чергового по станції, змінного інженера з вантажної роботи) про готовність вагонів до прибирання. При цьому вказує номери вагонів, рід вантажу та станції призначення.

Маневровий диспетчер (черговий по станції), одержавши таку інформацію, надає вказівки бригаді складачів поїздів вивезти вагони з пунктів навантаження на колії станції для включення їх до поїздів, що формуються. Час прибирання вагонів відмічається на графіку виконаної роботи маневрового диспетчера та в пам'ятці про користування вагонами форми ГУ-45.

VI. Узагальнення та систематизація знань.

Бесіда зі студентами:

- Назвіть загальні умови навантаження?
- Які вимоги Правил перевезень до забезпечення безпеки руху поїздів і збереження вантажів ?
- Яке має значення ефективність використання вантажопідйомності та місткості вагонів?
- Назвіть, які заходи використовуються для покращення використання вантажопідйомності вагонів?

VII. Підведення підсумків заняття та оцінювання студентів.

Аналіз діяльності студентів у процесі всього заняття; повідомлення та обґрунтування оцінок.

VIII. Домашнє завдання.

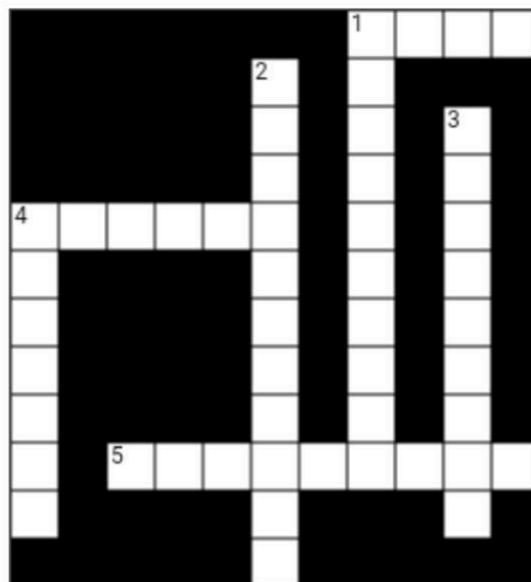
Вивчити конспект лекції.

1. Мироненко В.К., Габа В.В., Мацюк В.І., Петренко Л.М. Залізничні вантажні перевезення: Навчальний посібник. – Київ: ДЕТУТ, 2015. – 248 с.

2. Організація вантажної і комерційної роботи: підруч. / С. В. Гревцов, В. І. Дідтріх, М. П. Корнійчук та ін. : під заг. ред. С. В. Гревцова і В. І. Ходеківського. Ч. 1. – К. : Видавництво Дельта, 2008. – 376 с.

ПИТАННЯ ДО КРОСВОРДУ

За горизонталлю:

1. Пункт, призначений для технічного обслуговування вагонів.
4. Приміщення для тимчасового зберігання вантажу.
5. Станція, на якій знаходиться комплекс пристроїв, призначений для переробки вагонопотоків і виконання вантажних операцій.

За вертикаллю:

1. Вантажний вагон відкритого типу.
2. Фізична чи юридична особа, яка подає вантаж для перевезення.
3. Вантажний вагон закритого типу.
4. Документ, який визначає обов'язки, права та відповідальність залізниць.

